

דברי נשיא המדינה שמעון פרס בעצרת הפתיחה הממלכתית לציון

יום הזיכרון לשואה ולגבורה תשס"ח

שישים ושלוש שנים חלפו מאז סיומה של המלחמה ההרסנית והעקובה מדם מכל המלחמות שידעה האנושות, מלחמת העולם השנייה.

הניצחון על גרמניה הנאצית הציל את ערכיו של המין האנושי, והציל את יבשת אירופה משקיעה בעידן של אופל וחורבן.

שישים מיליוני בני אדם שילמו בחייהם את מחיר הטירוף הגזעני והתוקפני של גרמניה הנאצית.

שישה מיליון יהודים, שלישי מבני העם היהודי, הוכחדו על ידי מכונת השטן. הם הוכחדו רק בגלל היותם יהודים. דמם זועק ולא יפסיק לזעוק מתוך האדמה האירופאית שנכבשה ברובה על ידי הנאצים.

כל חיי הייתי ונשארתי אדם מאמין. אבל אין זה עוזר לי להבין את אשר קרה. אינני מסוגל להבין עד היום הזה, כיצד זה יכול היה לקרות שצעירים גרמנים, שלמדו בבית ספר, כיוונו את רוביהם לעבר אישה בהיריון, וירו בה בדם קר. תלשו את שערות ראשה, עקרו את שיניה, והלכו לאכול ולנוח, וחזרו וירו בתינוק בן יומו. אין דבר אשר בכוחו לגבור על בכיים של תינוקות שנורו בדם קר.

לפעמים אכן מתגלה מטורף. אבל, איך זה קרה, אני שואל את עצמי, שעם שלם, בחר במטורף, וכרע ברך בפני הסדיזם והדמגוגיה שלו? ושנים על שנים הוא פנה אליו בתואר "הער קאנצלר" והעניק לו תשואות. איך עם אינו מתקומם למראה רצח משתולל ברחובותיו, ולמראה צבא שנע על שרשראות טנקים להרוס שכנים מתמול וידידים משלשום, ללא רחם, ללא הפסק.

קשה לי להבין איך עמים אחרים עמדו מנגד. מסונוורים ומשותקים, מול צפע זה. וחלקם אף חתם ברית עם השטן בכבודו ובעצמו, והצטרף לשורותיו, ולחם בחילותיו.

בלבי אני נחרד כשאני נזכר שהייתה אפשרות שלהיטלר יהיה גם נשק גרעיני. מנהיג משמיד המונים ונשק משמיד המונים, שניהם ביחד. מה היה נותר אז מעולמנו?

לא קל, אולי גם לא צריך, להירגע. הזמן החולף אינו בהכרח מרגיע. באוזניי מצלצל דבר המשורר על "האמת שבאה מהקברים", ובלבי רוטט זיכרונם של מיליוני אחים ואחיות, הקבורים בתוך "בית עלמין שלא היה ולא יהיה כמוהו". הם חיים בתוך חיינו.

"אשר אבד לי" – אמרה רחל - "קנייני לעד".

אינני שוכח לשאול את עצמי שאלה נוספת, מה היה קורה לעם היהודי, אילו בתקופת היטלר הייתה לנו מדינה בעלת עוצמה כמו זו שיש לנו עכשיו? יכולנו לעשות דברים שאחרים נמנעו מלעשותם.

יתכן ואיחרנו בהקמת המדינה. ושילמנו מחיר כבד. כי בהיסטוריה אסור לאחר. אבל קמנו. ומשקמנו - אספנו את עמנו. חזרנו למולדתנו. החיינו את שפתנו, פתחנו שערי הצלה לניצולי השואה. הדפנו שבע התקפות מלחמתיות ושתי אינתיפאדות שנועדו להביסנו. וחתמנו על שני הסכמי שלום. התגלה בנו פוטנציאל גנוז, הדרוש לתחייה. צל המוות עוד רחף מסביב, וחיים חדשים החלו להירקם.

הקמנו צבא היודע לנצח, ומסוגל להגן על עם שוחר שלום. הוכחנו שרוחנו לא נשברה. האסון לא ביטל את יכולתנו להקים צורות חיים צודקות וייחודיות. השואה תבעה מאתנו מאמץ עליון, גם לאחר שהוקז דמנו, השכלנו

לא נשכח, לא נטשטש ולא נפסיק לשאול את עצמנו מדי בוקר מחדש, מה עלינו לעשות כדי שמה שהיה לא ישוב לעולם. ונזכור, אסור להירדם בהיסטוריה. וחובה היא לטפח את כושרנו הרוחני והפיזי כאחד. לבצר את מעמדנו, בכח הצדק ובכח צודק. לחפש ידידים בעולם, ולדרוש מהם שלא לעצום עיניים. שיזהו סכנות, לא רק נחמות.

את המוטל עלינו - נישא על שכמנו. את המוטל על העולם - עליו לעשות ללא דיחוי. אילו מדינות העולם לא היו מאחרות והיו מתייחסות לסכנה הנאצית בזמן, בפיכחון, הן היו יכולות למנוע מהיטלר מלהשפיל אותן, ומלרצוח עשרות מיליוני בני אדם. למנוע מלחמה בטרם תפרוץ.

אנו עומדים כאן, היום, ודמעות בעינינו. אבל לא נשקע בבכי. רק מדינה חזקה רשאית לבכות את בניה. רק עם נחוש = דרך יכול להעלות את זכרם כראוי. ורק מדינה בעלת כושר הרתעה, יכולת מניעה, צבא ראוי לשמו, שיעודה שלום, תוכל לשמור על הלפיד שלא יכבה על קברי האחים.

נתפלל ביחד. נאמר קדיש לזכרם. ונשמיע את צלילי התקווה לדורות שיבואו.

יהא זכרם ברוך.